

Kies Eerste Keus

*Woensdag 9 juni 2010 – Tweede Kamerverkiezingen.
Velen zullen weer in de verleiding komen om strategisch
op een grote partij te stemmen, in de hoop dat die nog
groter wordt en aan kop gaat in de nieuwe coalitie.
In dit artikel leg ik uit, waarom dit niet zo werkt.*

Wat is een grote partij?

Hoe groot een partij wordt, bepalen de kiezers zelf. Dit is trouwens het enige, waarop zij invloed hebben. Het is al vaker voorgekomen, dat een nieuwe partij als donderslag bij heldere hemel veel stemmen verwierf. Dit gebeurde in 1967 met D66, amper een jaar oud. Meteen kwamen zij met 7 zetels in de Tweede Kamer. Denk ook aan de snelle opkomst van de LPF en de PVV. In ons land zijn de drempels voor deelname torenhoog. Bijna de helft van de partijen doet voor het eerst mee. Enkele nieuwkomers hebben een uiterst vernieuwend, supergroen partijprogramma. Prognoses houden nog amper rekening met deze nieuwe beweging, die weleens een revolutie in politiek Nederland kan ontketenen. Van alle nieuwe partijen is Mens en Spirit – lijst 14 – verreweg de grootste en snelst groeiende, met een uiterst breed en deskundig onderbouwd programma. Bovendien werkt deze partij vanuit een basis van moderne, ongebonden spiritualiteit, waarvoor het draagvlak steeds groter wordt. Bij haar oprichting maart 2008 werd na een onderzoek, door de WRR toen al ruim een kwart van de bevolking tot deze doelgroep gerekend. Zie www.mensenspirit.nl.

De onvoorspelbaarheid van coalitievorming

De kiezers hebben geen enkele rechtstreekse invloed op dit grillige proces. De grootte van een partij biedt totaal geen garantie voor regeringsdeelname. Het is nog nooit voorgekomen, dat een partij meer dan 75 zetels behaalde en alleen kon regeren. Er zijn altijd andere partijen nodig om een meerderheidskabinet te vormen. Meestal bestaat een coalitie uit ideologisch verwante partijen, maar op deze regel bestaan vele uitzonderingen. Denk maar aan beide paarse kabinetten, waarbij acht jaar lang de linkse PvdA en de rechtse VVD zaten. Dit werkte best goed. Op gemeenteniveau zit de VVD zelfs met plezier in coalities met Groen Links en/of de uiterst linkse SP. Een kleine, coöperatieve partij maakt meer kans op coalitiedeelname dan een grote, onbuigzame.

Thans doet de Christen Unie mee met slechts 8 zetels. Mens en Spirit zou zomaar in de coalitie kunnen komen. Tientallen jaren terug was de PvdA verreweg de grootste, maar belandde met maar liefst 53 zetels in de oppositie, vanwege een te harde toonzetting tijdens de campagne. Iets soortgelijks gebeurde bij de recente gemeenteraadverkiezingen. In Almere werd de PVV de allergrootste, maar vrijwel geen enkele partij wilde met haar besturen.

Welke kant zal het dit keer op gaan?

Volgens de recentste officiële peilingen loopt de PvdA aan kop met 33 zetels, gevolgd door de VVD met 30. Het lijkt erop, dat Job Cohen en Mark Rutte een respectvol, vriendelijk onderling schijngevecht houden. Dit werkt kennelijk, want hun beider partijen groeien. CDA en PVV zwijgen zij dood, en die worden kleiner. We zouden opnieuw een paars kabinet kunnen krijgen.

Alleen moet er dan nog minstens één partij bij. Dit zou – net als in de vorige paarse kabinetten – D66 kunnen zijn. Maar het thans populaire Groen Links is ook een optie. Een dergelijke combinatie wordt Paars Plus genoemd. Emile Roemers, de nieuwe lijsttrekker van de SP mikt duidelijk op een linkse regering. Hij zei recentelijk: ‘Een stem op de SP dwingt de PvdA naar links te kijken. En houdt CDA en VVD uit het Torentje.’ Ik hoop uiteraard op een supergroen, superprogressief kabinet, waaraan de Partij voor Mens en Spirit meedoet. De PvdA wordt dan hoogstwaarschijnlijk de grootste coalitiegenoot. Groen Links zal zeker moeten meedoen. Wellicht ook D66, de Partij voor de Dieren en/of nog een of meer nieuwkomers.

Waarop moet je letten bij het kiezen van een partij?

Kieskompas, Stemwijzer en andere online programma's zijn voornamelijk geschikt bij weging van oude partijen. Bij de nieuwkomers kom je op die manier haast nooit uit. Zelfs de vandaag gelanceerde www.groenkieswijzer.nl toont uitsluitend de 11 oude partijen. Mens en Spirit publiceert hopelijk binnenkort een eigen stemwijzer, waarop *alle* deelnemende partijen staan.

Let voorlopig zelf op de breedte en onderbouwing van het programma, vooral economische en milieuaspecten, hoe integer, liefdevol en deskundig de kandidaten zijn, democratische gehalte van de partij, hoe nieuwelingen worden opgevangen, sfeer, uitstraling, verstrekking van informatie en vermogen en bereidheid tot samenwerking met andere partijen en organisaties.

Micha Beuger – Hoofdedacteur© – 9 mei 2010